

Verkkosivuilla julkaistujen tietojen ajantasaisuus

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 16.6.2025 tekemässään kantelussa arvostellut Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (jäljempänä Tukes) menettelyä malminetsintälupahakemuksen ML2024:0017 (Kuusisuo, Heinola) käsittelyssä. Kantelija on arvostellut muun ohella sitä, että Tukes on jättänyt kuulutuksen julkaisematta sanomalehdessä.

Kantelijan kertoman mukaan hakija olisi peruuttanut malminetsintälupahakemuksensa 4.4.2025. Kantelun mukaan hakemus oli merkitty peruutetuksi Tukesin sisäisessä kaivosrekisterissä, mutta julkinäkymässä olevaa rekisterimerkintää ei ollut päivitetty, vaan hakemus oli edelleen "kuuleminen hakemuksesta" -tilassa.

SELVITYS

Tukes on 27.10.2025 antanut apulaisoikeuskanslerin siltä pyytämän selvityksen.

VASTINE

Kantelija on täydentänyt kanteluaan kaksi kertaa ja antanut vastineen. Vastineessaan kantelija on todennut, että hän ei pyydä hankkeen ympäristöoikeudellista arviointia, vaan ainoastaan sen arviointia, täyttääkö Tukesin menettely kaivoslain julkisuutta koskevat vaatimukset ja mitä seurauksia kaivosrekisterin päivittämisen viiveellä ja virheellisyydellä on laillisuusvalvonnan kannalta.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Kaivoslain (621/2011) 40 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeeton. Lupaviranomaisen on annettava kuulutuksesta erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kaivoslakia koskevan hallituksen esityksen ([HE 273/2009 vp](#)) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan, jos asian merkitys on vähäinen tai ilmoitus on muuten tarpeeton, ei lehdessä tapahtuva julkaiseminen kuitenkaan ole tarpeen. Malminetsintälupahakemusten osalta riittävänä on usein pidettävä, että kiinteistöjen omistajille ja haltijoille ilmoitetaan asiasta kirjeitse. Lehti-ilmoitus on kuitenkin tarpeen, jos esimerkiksi malminetsintälupahakemuksen mukainen alue on laaja.

Hallintolain (434/2003) 7 §:n (368/2014) 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 20 §:n 2 momentissa.

Julkisuuslain 20 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa.

Asiasta saatu selvitys

Tukes on selvityksessään todennut, että hakija haki 8.4.2024 malminetsintälupaa Heinolan kaupungissa sijaitsevalle alueelle. Hakemukselle annettiin lupatunnus ML2024:0017 (Kuusisuo). Tukes tiedotti hakemuksesta julkisella kuulutuksella 9.1.2025 Tukesin verkkosivuilla. Lisäksi tieto kuulutuksesta julkaistiin Heinolan kaupungin verkkosivuilla. Hakemuksesta pyydettiin myös lausunnot Heinolan kaupungilta, Lahden maakuntamuseolta ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Lisäksi tieto kuulutuksesta ja hakemuksesta lähetettiin kirjeitse niille 27

maanomistajalle, joiden kiinteistöillä haettu malminetsintä lupa-alue sijaitsee. Hakija peruutti hakemuksensa 4.4.2025.

Selvityksessään Tukes on kertonut harkinneensa sanomalehti-ilmoituksen tarpeellisuutta. Konaisharkinnassaan Tukes otti huomioon lupahakemuksessa esitetyn yksityiskohtaisen tutkimussuunnitelman ja alueen pinta-alan ja päätyi siihen lopputulokseen, että kuulutuksesta ei ole tarpeen ilmoittaa toiminnan vaikutusalueella yleisesti ilmestytvässä sanomalehdessä. Haetun alueen pinta-ala oli 442,15 hehtaaria. Vastaavien uusien malminetsintä lupahakemusten keskimääräinen pinta-ala on noin 1 100 hehtaaria. Tutkimussuunnitelmassa esitetyt tutkimusmenetelmät olivat selvityksen mukaan pääosin sellaisia, joita voitaisiin suorittaa myös ilman malminetsintä lupaa jokamiehen oikeuksilla. Kallioperäkairauksia oli suunniteltu viimeiselle tutkimusvuodelle. Tutkimussuunnitelman mukaan ennen kallioperäkairauksia oli suunniteltu mittaustutkimuksia, joilla ei olisi kajottu kallioperään. Malminetsintä tutkimussuunnitelman mukaisesti olisi ollut vielä hyvin alkuvaiheen etsintä- ja tutkimustoimintaa.

Tukes on todennut selvityksessään, että sillä on kaivoslain mukaisten asioiden käsittelyssä työn tukena käytössä kaksi tietojärjestelmää. Tukesin sisäisessä käytössä on Mineraalirekisteri, johon kirjataan kaikki kaivoslain mukaiset hakemukset, jolloin ne myös saavat lupatunnuksen. Lisäksi niin ikään sisäisessä käytössä on karttaohjelma (Mapinfo), johon merkitään saapuneiden kaivoslain mukaisten hakemusten aluerajaukset. Karttaohjelmassa on myös kaikki voimassa olevat luvat sekä ne päätökset, joita koskee voimassa oleva karenssi.

Tukes vie kaikki kaivoslain mukaiset aluetietoa koskevat tiedostot myös verkkosivuilleen kerran viikossa. Samat tiedostot näkyvät Geologian tutkimuskeskuksen ylläpitämässä Kaivosrekisterin karttapalvelussa. Hakemuksen peruutuksen saavuttua kaivosryhmän kirjaaja kirjaa asian Mineraalirekisteriin, josta tieto hakemuksen peruutuksesta siirtyy asian käsittelijälle eikä hakemuksen käsittelyä jatketa. Tämän jälkeen alue myös poistetaan sisäisestä karttaohjelmasta, josta tieto aikanaan päivittyy myös Tukesin verkkosivuille vietäviin paikkatietotiedostoihin. Kun tiedostot latautuvat julkiseen kaivosrekisterin karttapalveluun, peruttu hakemus poistuu myös sieltä. Tukesilla on erikseen hakemuksien kuulutuksia koskeva verkkosivu, jossa hakemukset ovat nähtävillä kaivoslain mukaisesti vähintään 30 päivää. Sivuilta näkyvät myös vanhemmat kuulutukset. Kuusisuon hakemusalue on poistettu Kaivosrekisterin karttapalvelun kartalta 29.4.2025 tehdyn päivityksen jälkeen. Hakemus on vielä löydettävissä Tukesin kuulutussivuilla kuulutussaatteella.

Arviointi

Tukesin selvityksessään malminetsintähakemuksen koosta ja suunnitelluista toimenpiteistä esiin tuoma minulla ei ole perusteita todeta sen ylittäneen harkintavaltaansa arvioidessaan sanomalehti-ilmoituksen olleen asiassa tarpeeton, kun otetaan huomioon kaivoslain esitöissä

kuulutuksen sanomalehdessä julkaisemisesta todettu ja se, että kuulutus oli julkaistu Tukesin ja Heinolan kaupungin verkkosivuilla. Näin ollen kantelussa esitetty arvostelu sanomalehti-ilmoituksen julkaisematta jättämisestä ei anna aiheutta toimenpiteisiin.

Käsitykseni mukaan hyvä hallintotapa ja hyvä tiedonhallintatapa edellyttävät, että viranomaiset huolehtivat verkkosivuillaan olevien tietojen ajantasaisuudesta. Tukesin verkkosivuilla malminetsintäluvat ja valtaukset -osiossa todetaan kuitenkin edelleen kantelussa tarkoitetun malminetsintälupahakemuksen käsittelyvaiheeksi ”Kuuleminen hakemuksesta”, vaikka hakemus oli kantelijan toteamin tavoin peruutettu jo keväällä 2025. Näin ollen verkkosivuilta saa sellaisen käsityksen, että malminetsintähakemus olisi edelleen vireillä. Pidän verkkosivujen sisältöä mainitulta osin harhaanjohtavana.

Toimenpiteet

Saatan Tukesin tietoon käsitykseni, että hyvän hallintotavan ja hyvän tiedonhallintatavan mukaista olisi huolehtia verkkosivuilla kaivoslain mukaisten hakemusten käsittelyvaiheesta julkaisujen tietojen ajantasaisuudesta.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm